

Hasznos munkával töltik idejüket a Béke-utcában őrizetbe vett foglyok

A nyilas, illetve fasiszta ügyek tárgyalásával kapcsolatban gyakran halljuk Szegeden: „Béke-utca, Béke-utca” címet. Minden városnak meg van az a jellegzetes utcája, ahol a bűnösök, illetve valamilyen bűntettrel vádoltak előzetes letartóztatásukat töltik. Szegeden a rendőrség politikai osztálya itt tartja őrizetben a háborús bűntettelt, népellenes vétséggel, általában fasiszta levélenységgel vádolt személyeket.

A Béke-utca valóban csendes helye Szegednek. A politikai osztály autója is szinte hangtalanul gördül egy barna lakap, emeletes, sárga épület elé. Komócsin illés, a politikai osztály vezetője kalauzál bennünket az értékes megvilágításban mutatja be ezt a közismert gyűjtőfogházat.

A tágas udvar emberektől népes. Egyrészen baltások hasogatják a tűzrevaló fatönröket, a másik oldalon gondozzák a szépen megművelt kertet. A középén autó áll, amely körül többen foglalatostkodnak, láthatóan javítják.

— Nem lehet ráismerni erre a helyre — mondja Komócsin illés. Nemrég gaz és szemétdombok éktelenítették az udvart. Ma tiszta, barátságos, semmi zordságot nem mutat.

Az udvar szélesebbik oldalán földszintes épületek húzódnak egymás mellett. Műhelyek. Sorban járunk. Az első autójavitó műhely. A munkavezető vigyázt vezényel, amikor belépünk a tágas, tiszta helyiségbe, jelenti a létszámot, azután ismerteti a munkát. Lehetetlen autórönszokat alakítanak át használható kocsiakká, tönkrement motorbicikliket látnak el vázzal, faülésekkel, motoralkatrészekkel.

Ugyanígy a többi műhelyben is. Korábban, asztalosok dolgoznak a munkapadoknál, a szabóműhelyben egymás mellett sorakoznak a kész nadrágok, öltönyök, a cipészeknél sűrűn koppan a kalapács, szalad a szegecs, forog a díkies, talpalják a lyukas cipőt, szabják az ujat.

Végigjárva a műhelyeket önkéntelenül is elgondolkodunk. Vajon hol tartana most az ország, ha ez a sok ember, aki itt Szegeden, Budapesten, vagy máshol várja büntetését, a munkapadnál maradt volna, becsületes, szorgalmas munkása maradt volna a magyar népnek, ahelyett, hogy az áruló náci, vagy a nemzetfőlis fasiszta politika ármányába került és katasztrófába rántotta az országot.

Elhagyjuk a műhelyeket, átmegyünk a fogdák épületébe, ahol ideiglenes közös cellákban helyezték el a foglyokat. A cella említésekor azonban

ne a régi dohos, szűk, egészségromboló lyukakra gondoljunk, ami a fasiszta társadalom szociális életének volt egyik jelképe. Utóára nyíló, magasföldszintes szobákban nyertek elhelyezést azok az emberek, akik közül sok talán emberek életéért felelős.

Komócsin illésnek mindenkihez van szava, megkérdezi, milyen a koszt, milyen a bánásmód, felírja egy-egy ember nevét, aki kéri a kihallgatást, vagy egyéb kívánsággal hozakodik elő.

— Nemsokára megkapjuk az emeleti helyiségeket emberek — mondja Komócsin —, akkor majd kevesebben lesznek egy szobában. Addig vigyázzanak a tisztaságra, nehogy tetűt kapjanak, mert az ugy elterjed itt, hogy sose gyógyulnak ki belőle. A szobaőr jelenti, hogy erősen tisztálkodnak és naponta vizsgálják az alsóruhát.

A folyosó végén előszobákban helyezték el a nőket. Előadják kívánságaikat, kihallgatást kérnek, nagyobb részt nem súlyos természetű váddal kerültek a rendőrség kezére. A parancsnok külön-külön érdeklődik a bánásmód és ellátás iránt, de kifogást senki sem emel, legfeljebb sürgeti a tárgyalás kitűzését.

A folyosó sarkában rendezték be az orvosi szobát. Az ügyeletes orvos jelenkezik. Könnyű betegek vannak éppen, akik kinn tartózkodnak a kertben. Egyébként a barátságosan fehér butorokkal berendezett orvosi terem nagyrészt gyógyszerkészítményekkel is rendelkezik, úgyhogy a foglyok egészségügyi szempontból sem szenvednek hiányt.

Igy élnek a Béke-utcában a foglyok. Itt várják büntetésük kiszabását, itt van alkalmuk meggyőződni a demokratikus Magyarország igazságosan sujtó, de mindig emberséges ítélőéről. **O. L.**

A debreceni egyetem törölte címéből a „Tisza István” elnevezést

Révész püspök javaslatára a többi egyetemet is felszólítják, hogy hasonlóképpen járjanak el

Megírta a Délmagyarország, hogy a debreceni egyetem ifjúsága sztrájkba lépett, mert többszöri kérésük ellenére nem változtatták meg a Tisza István Tudományegyetem nevét, nem tisztították meg az egyetemet a fasiszta elemektől és nem ismerték el klinikai üzemi bizottságát. A debreceni Nemzeti Bizottság a napokban foglalkozott az egyetem ügyével és ezzel kapcsolatban Révész Imre püspök javasolta, hogy a Nemzeti Bizottság

fejjeze ki helyeslését Tisza István nevének az egyetem nevével való törlése felett, de ugyanakkor írjon át a többi egyetemeknek, hogy a nevet az egyetem nevelőitől töröljék.

Nincs szükség Ferenc József, József Nádor, Horthy Miklós, Erzsébet Tudományegyetem elnevezésre, de Pázmány Péter tudományegyetem elnevezésre sem.

Bodnár János egyetemi rektor válaszában kifejtette, hogy az egyetemi igazolások folynak, azonban olyan heterogén elemekből álló intézménynél, mint az egyetem, ez természetesen lassú. Bejelentette, hogy a pénteki egyetemi tanácsülésen az összes kérdéseket meg kívánják oldani.

Az egyetemi hallgatóság klinikai üzemi bizottsága elismerését célzó követelése már nyitott kapukon döngött, mert ezt — ténylegesen — intéző bizottság néven már elismerték.

—oOo—

A szegedi Bogár László tragédiája

Emlékezés a múlt, figyelmeztető a jövőre

Szegeden mozgalom indult meg a demokratikus ifjúság körében, hogy méltóképpen megőrizsék Bogár Lászlókat, a nyolc éve tragikus körülmények között elhunyt főiskolási ifjúnak az emlékét.

1937 őszén egy szegedi főiskolási diák, Bogár László felakasztotta magát, mert fenyegető levelet kapott a berlini Gestapo-tól. A 22 éves diák tragédiája mögött megdöbbentő, sőt képe húzódik meg az akkori életnek. Bogár László mint harmadéves egyetemi hallgató német állami ösztöndíjjal kijutott Berlinbe a nyári egyetemre. Alig néhányhetes németországi tartózkodás után váratlanul hazaérkezett és itthon részket vizsgálommal beszélte el, hogy a nyári egyetem helyett horogkereszt propagandaiskolába került, ahol pángermán agitátorokat képeztek ki a dunavölgyi országokba. Tiltakozására az egyik német tanár így próbálta meggyőzni a magyar diákokat:

— A te fajtát pusztításra, halálra van ítélve, legjobb ha közénk állsz és vállald az azt a szerepet, amit reád osztunk...

A nemzeti önértékében vérig sérült szegedi diák élesen visszautasította a náci tanár szavait. Másnap újabb

izgalmas jelenet után mint nemkívánatos elemet kiutasították Németországból.

Bogár László hazatérve többé nem találta meg nyugalma. Társait állandóan arra figyelmeztette, hogy oda-kintről súlyos veszedelem fenyegeti Magyarországot. Hazájáról Berlinben csak mint „Kulturboden”-ről, egy hódító faj gyarmatáról beszélnek. Ismét berlini egyetemi tanár „tudományos” könyvében és térképén, amelyet később Bajcsy-Zsilinszky Endre is szótárába a parlamentben, a Harmadik Birodalom határai a Balatonig húzódnak, sőt más tulzók szerint benyulnak egészen Erdélybe is.

A szegedi diák itthon megpróbált harcolni a veszély ellen. Egyik nap fenyegető levelet kapott a berlini propaganda iskolától. Mi volt a levélben, pontosan sohasem lehetett megtudni. A szerencsétlen diák még aznap végeztet magával.

Szegeden azóta nem felejtették el Bogár László emlékét. Az ifjúság most mozgalmat indít, hogy diáktársuk életéből és halálából örök intő figyelmeztető emeljenek a jövőre számára.

Májusi verseny helyett juniusi versenyt rendeznek a szegedi üzemekben

A nyersanyaghiány akadályozta eddig a termelést.

(Szeged, május 4.) A fasiszta irtóhadjárat alatt lerombolt és kifosztott ország kezd magához térni. Ha lassan is, de mindenütt új élet indul a romokon. A föld dolgozó népe és az ipari munkásság érzésként legjobban, hogy milyen gigantikus erőfeszítésre van szükség, ha új életet akarunk teremteni a vegetáció helyébe. A földet megmunkálása hatalmas erőfeszítéssel folyik s az ipari munka is a legnagyobb nehézségekkel küzdve, de megindult.

Budapest — ebben a szomorú romvárosban — májusi versenyt rendeztek az ipari üzemekben és gyárakban! A kifosztott és csaknem teljes egészében tönkretett gyárak, üzemek munkássága hősiesség küzdelmet folytat a termelés megindítása érdekében s már ott tartanak, hogy egymással versenyre kelhetnek. Szegeden abban a tekintetben sokkal jobb a helyzet, hogy a gyárakat és ipari üzemeket kevesebb háborús veszteség érte. Hogy a szegedi ipari munkásság rendez-e májusi versenyt, arra vonatkozólag kérdést intéztünk a Szabad Szakszervezetek titkárához: Tombácz Imréhez, aki a következőket mondotta:

— Szegeden az üzemek és gyárak nagyrésze üzemképes állapotban maradt meg, ezzel szemben nálunk sokkal nagyobb a nyersanyaghiány, mint a fővárosban. A májusi verseny azért

nem indulhatott meg, mert nincs nyersanyagunk. A gyárak és üzemek eddig is megfeszített erőfeszítést alkalmaztak azért, hogy a földhözjutottakat megsegítsék. A városi köztisztasági üzem például a saját vasműhelyében lapátokat, ásókat s egyéb földmunkához szükséges szerszámot készít, hogy ezzel a földmunkásokat ellássa. A többi ipari üzem is erősen dolgozik annak érdekében, hogy a mezőgazdasági munkásságot a megfelelő ipari cikkekkel elláthassa. A föld dolgozó népe adja a kenyeret, az ipari munkásságnak ezt viszonznia kell olyan iparcikkekkel, amelyekre nekik van szükségük!

— Májusi verseny helyett majd juniusi versenyt rendezünk — folytatta nyilatkozatát Tombácz Imre. — Ehhez azonban elsősorban a hajtóerő szükséges. Minden remény megvan arra, hogy villanyáramot kapnak az üzemek. A hajtóerőhiány oka egyelőre a szénhiány s annak oka — mint köztudomású — a szállítási eszköz hiánya. Reméljük, hogy juniusra mindez rendeződik s addig úgy meg tudjuk szervezni az üzemeket, hogy egymással versenyre kelhetnek.

— Hogyan működnek az üzemi bizottságok? — kérdeztük a szakszervezeti titkárt.

— Az üzemi bizottságok gondoskodnak arról, hogy a gyár teljes kapacitását kihasználják — mondotta Tom-

bácz Imre. — Ezek a bizottságok a legtöbb helyen a vállalat tulajdonosainak is a legnagyobb meglepetését nyerték el. A vállalatok tulajdonosainak az a véleménye, hogy ha az üzemi bizottságok nem működnek, akkor sürgősen fel kellene állítani őket! Az üzemi bizottságok fenntartják a munkafegyelmet az üzemeken belül és a termelés nyugodt menetét biztosítják.

H I R E K

Szolgálatos gyógyszerárak

Borbély József, Tisza Lajos-körút 20. Telefon: 22-68. Nagy Gy. örök. K. Hangay Levente dr. Boldogasszony-sugárút 31. Zakar örök. Máthé Mihály, Valéria-tér 1. Telefon: 16-95.

—oOo—

Vas Zoltán lelőri a fuvardíjzorsót is

(Budapest, május 4.) A közellátási kormánybiztos harcot kezdett a fuvardíjzorsó ellen. A közönség talán még az élelmiszeráraknál is jobban sérelmezi a magas fuvardíjakat, amelyeket nemcsak közvetlenül fizet, hanem az élelmiszer és közszükségleti cikkek árán keresztül is. A közellátási kormánybiztos az élelmiszerárak ellen áruval dolgozik, a fuvardíjzorsó ellen pedig fuvarozási eszközök beszerzésével veszi fel a harcot. Megszervezi a loállomány pótlását és ennek kapcsán egyéb segítség mellett 4 millió pengőt állított a fenti cél szolgálatába. Hárommillió pengő értékben maga is vásárolt lovakat, amelyek közül 34 pompás muraközi ló már utban is van Budapest felé.

— Csak iparjogositvány birtokosai folytathatnak kereskedelmet. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A budapesti Kereskedelmi és Iparkamara közli a kereskedelmi miniszter egy újabb intézkedését, amely szerint ellenőrzik és szükség esetén megfelelő eljárással biztosítják, hogy a kereskedők tevékenységüket bejelentett üzlethelyükön kizárólag szabályszerű iparjogositvány birtokában folytassák, illetve csak azokat a cikkeket árusítsák, amelyekre iparjogositványuk szól. Kötelezi a kereskedőket, hogy az üzlet külső megjelölésére, az árusított cikke, árának feltüntetésére vonatkozó rendelkezéseknek, valamint a közegészségügyi követelményeknek is kellően tegyenek eleget.

— Elrendelték Szegeden a gyermek kötelező himlő elleni védőoltását. Szeged város polgármestere elrendelte a himlő elleni kötelező védőoltásokat minden gyermek számára, aki 1944 március 1. és 1945 február 28. közötti időben született. Azon szülők és gondozók, akik ilyen koru gyermekekkel a város területén tartózkodnak, a lakásuk szerint illetékes kerületben az alábbi időben és helyen jelenjenek meg gyermekeikkel az oltás fogadtatására végett: Újszeged, Tanítóképző el. isk. május 13. délelőtt 9-10; Dugonics-tér, Szegedi Napló házában, belv. iskolában május 13. délelőtt 9-10; Református el. isk. Fodor-u. 7. május 13. délelőtt 8-9. Felsőváros, Szilléri-sugárút el. isk. május 13. d. e. 9-10. Rókus, Hunyadi-téri óvodában május 13. délelőtt 9-10. Móravárosi kulturház (Kálvária-sor) május 12. délelőtt 9-10. Alsóváros, Bécsi-körúti síkénéma intézet május 12. délután 3-4. Somogytelep május 13. délelőtt 8-9.

x Orvosi hír. Dr. Dénes Ernő orvos, fogszakorvos rendelését megkezdte Kossuth Lajos-sug. 3.

x A Teleki-utcai állami óvoda is megnyílik május 4-én a többi állami óvodával együtt. Az óvodák vezetősége.

x Asztalosok figyelmébe. A legújabb óramunkabér 3:50-től 8 pengőig van megállapítva, mely május 5-én lép életbe. Szakszervezeti elnöksége.

x Házasság. Bohné Végh Marika és Huszta Ferenc házasságot kötöttek.

x Esküvő ifj. Kindl István és Faragó Erzsébet 5-én este fél 7-kor tartják esküvőjüket a Fogadalmi templomban (Minden külön értesítés helyett.)

x A fűszerkereskedőket értesítjük, hogy az általunk gyártott és szabadalmazott Szegedi műélesztő nagyban bevezethető Munkások Szövetkezete, Kereskedők Szövetkezete, Hangya Szövetkezet, Danner Péter és Fia, Hegedűs Nándor cégeknek. Jó és Nacs Szegedi műélesztő üzeme, Szikra-utca 2.